

Урок №3.

Морфологія й орфографія

Домашнє завдання

Перевірте себе!

- Урок 2. Вправа 11

Перевірте себе!

- Музична школа, виборча агітація, моя електронна адреса, посівна кампанія, вдавати, зіставляти факти, впадати в очі, давати спокій, брати участь, порушити важливе питання, навести приклад, завдяки старанню.

Намалюйте, як ви уявляєте, асоціативний кущ до поняття «розділи науки про мову»

Розділи науки про мову

- 1) Морфологія (Вивчає частини мови)
- 2) Фонетика (Звуки)
- 3) Графіка (Букви)
- 4) Орфографія (Правильне написання)
- 5) Орфоепія (Правильна вимова)
- 6) Лексикологія (Лексика, значення, вживання і походження)
- 7) Словотвір (Способи творення слів)
- 8) Лексикографія (Правила укладання словників)
- 9) Стилїстика (Стилї мовлення)
- 10) Фразеологія (Стилїкі сполучення слів)
- 11) Пунктуація (Вживання розділових знаків)
- 12) Синтаксис (Словосполучення і речення)
- 13) Етимологія (Походження слів)
- 14) Морфеміка (Значущі частини слова)

10 частин мови

Що об'єднує ці поняття?

Мозковий штурм

10 пальців на руці

$$6+3+1=10$$

«Поетична п'ятихвилинка» «Злитки золоті» Д.Білоуса

Чи ти задумувавсь, відкіль оті
У нашій мові злитки золоті?
Як намистини, диво калинове –
Частини мови!
Який співець, поет, який
письменник
Уперше слово вигдавав – іменник!
Іменник! Він узяв собі на плечі
Велике діло – визначати речі, -
Ім'я, найменування і наймення:

Робота. Біль. І радість і натхнення.
Ну, а візьмімо назву – дієслово,
Само підказує, що діє слово!
Ще й прикладу на нього не навів,
а вже до півдесятка дієслів!
Прикметник дасть іменнику –
предмету
Якусь ознаку чи прикмету.
Числівник може визначить тобі
Число речей, порядок при лічбі.

«Поетична п'ятихвилинка» «Злитки золоті» Д.Білоуса

А поспитай звичайного *займенника*,
За кого він у мові? За іменника!
(хоч може цей наш скромний
посередник замінювати і *числівник*,
і *прикметник*).

Прислівник звик, незмінюваний в мові,
Ознаки різні виражать при слові,
Сполучник каже: скромну роль я маю,
Але слова у мові сполучаю.
І *частка* мовить: слово я службове,
Але людині чесно я служу.

І , будьте певні, в інтересах мови
І так, і ні, де треба, я скажу.
А *вигук* може пролунать, як дзвін,
У мові, мабуть, найщиріший він!
“Ура! – гукнеш ти неодмінно. –
Сьогодні з мови я дістав “відмінно”!
Частини мови! Назви наче й звичні,
Полюбиш їх – красиві, поетичні!
“Відмінно” заслужив ти. Знав – чудово.
Це за любов найвища з нагород.
Хто ж так назвав оці частини мови?
Назвали вчені. Й підхопив народ!

Дерево морфології

Розділ науки про мову морфологію можна уявити деревом, його гілки - частинами мови, листя на гілках – словами.

Намалюйте дерево морфології, наведіть приклади слів на кожну з частин мови.

Частина

МОВИ

Самостійні

- Іменник
- Прикметник
- Займенник
- Числівник
- Дієслово

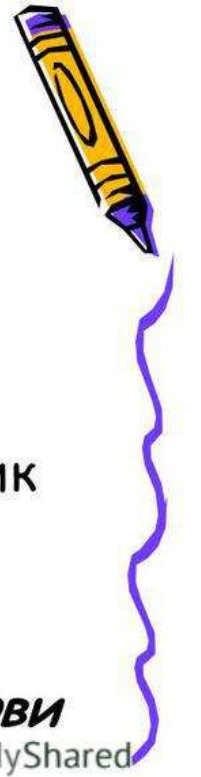
• Трислівник

Службові

- Частка
- Прийменник
- Сполучник

Вигук - особлива частина мови

 MyShared

Лінгвістична гра

Знайомий, один, пахучий, пусто,
обов'язок, два, дев'яносто, вночі,
спритний, думка, тридцятий,
окуляри, жадібно, сімсот, сумно,
світанок, найкращий, вправна,
скоро, великий, привабливі,
дихання, чудово, вільний.

Випишіть у
чотири колонки :

Іменник

Прикметник

Прислівник

Числівник

Лінгвістична гра

• Перевірте себе!

Іменник: обов'язок, думка, окуляри, світанок, дихання

Ключ: букви

Прикметник: знайомий, пахучий, спритний, найкращий, вправна, великий, вільний

Ключ: на папері

• Перевірте себе!

Прислівник: пусто, вночі, жадібно, сумно, скоро, чудово

Ключ: у науку

Числівник: один, два, дев'яносто, тридцятий, сімсот

Ключ: двері

Ключ: Букви на папері у науку двері.

Гра «Конструктор»

- Об'єднайте слова в речення:
- За, поженешся, жодного, не, зайцями, двома, спіймаєш.
- Хата, не, господинь, де, там, сім, метена.
- Одна, ще, голова, добре, а, краще, дві.
- Сім відмір, а, разів, відріж, один.

Прислів'я

- Це короткий влучний вислів, що втілює в собі узагальнення, оцінку подій.
- Це завершена думка, речення, що містить висновки.

Гра «Конструктор»

- **Перевірте себе!**

- За двома зайцями поженешся, жодного не спіймаєш.
- Де сім господинь, там хата не метена.

- **Перевірте себе!**

- Одна голова добре, а дві ще краще.
- Сім разів відмір, а один відріж.

Гра «Ф чи ХВ?»

- ...іалка, ...іст, ...утбол,
...ортеця, сара...ан, ...иркати,
...ініш, ...илювання, ...ерзь,
...ігура, ...іле, ...лірт, ...алько,
...іранка, ...ішка, ...істашка,
...еєрверк, ...оя, ...ольга, ...ала

- ...ілософія, ...інік, ...ломастер,
...ляга, ...ормула, ...ронт,
...раза, ...ощ, ...ундамент,
...утляр, ...он, ...ацький,
...отограф, ... арш, ...асад,
...антазія, ...анта, ...альш,
...амільярність, ...азан,
...абрика, ...оростиння

Гра «Ф чи ХВ?»

- Фіалка, хвіст, футбол, фортеця, сарафан, фиркати, фініш, хвилювання, ферзь, фігура, філе, флірт, хвалько, фіранка, фішка, фісташка, феєрверк, хвоя, фольга, хвала.

- Філософія, фінал, фломастер, фляга, формула, фронт, фраза, хвощ, фундамент, футляр, фон, хвацький, фотограф, фарш, фасад, фантазія, фанта, фальш, фамільярність, фазан, фабрика, хворостиння.